

Podrška obrazovanju odraslih iz područja temeljnih vještina

doc. dr. sc. Višnja Rajić

Obrazovanje odraslih prepoznato je u nizu ključnih dokumenta koji se bave obrazovanjem kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini, a pogotovo obrazovanje iz područja temeljnih vještina. Provedba kurikuluma temeljnih vještina za odrasle sastavni je dio implementacije europskih strateških dokumenata: Agenda za obrazovanje odraslih i Oblici usavršavanja: nove prilike za odrasle. Isto tako, dokument Oblici usavršavanja: nove prilike za odrasle preporučuje da države članice omoguće jačanje vještina odraslim osobama s niskom razinom vještina, znanja i kompetencija, primjerice osobama koje su napustile osnovno obrazovanje ili osposobljavanje i nisu završile više sekundarno ili njemu ekvivalentno obrazovanje. Oblici osposobljavanja i usavršavanja trebali bi biti u skladu s njihovim individualnim potrebama kako bi im se omogućilo stjecanje minimalne razine pismenosti, matematičke pismenosti i digitalne kompetencije. Za uspješnu provedbu razvoja vještina OECD preporučuje strukturne promjene u javnom upravljanju.

Kako bi se osigurala mogućnost provedbe kurikuluma temeljnih vještina, zbog njegove kompleksnosti, potrebno je uključiti sve ključne aktere koji donose odluke ili su zainteresirani za obrazovne aktivnosti kojima se jačaju osnovne vještine kod odraslih. U hrvatskom slučaju bila bi to suradnja i usklađeno djelovanje ministarstava, agencija, strukovnih udruga i komora sa zajedničkim ciljem. Isto tako svakako je nužno ostvariti blisku suradnju sa socijalnim partnerima i pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja.

Primjer dobre prakse koji Republika Hrvatska ima, a koji osigurava mogućnost pohađanja programa osnovnoškolskog obrazovanja odraslih i uklanjanja jednu od temeljnih prepreka – financiranje pohađanja programa – je praksa kojom se osnovnoškolsko obrazovanje odraslih financira iz budžeta Republike Hrvatske. Naime, sukladno modelu usvojenom u projektu „Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti - Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003. - 2012.“, svake godine u Državnome proračunu osiguravaju se sredstva za financiranje polaznika programa osnovnog obrazovanja odraslih. Time se osobama starijim od 15 godina omogućava završavanje osnovnog obrazovanja odraslih.

Polaznicima koji na ovaj način završe osnovno obrazovanje također se omogućuje osposobljavanje za obavljanje jednostavnih poslova u nekom zanimanju, a u svrhu lakšeg zapošljavanja.

Dakle, za polaznike programa osnovne škole je završavanje osnovnog obrazovanja besplatno. Polaznici uključeni u projekt opismenjavanja mogu besplatno završiti i program osposobljavanja za jednostavnija zanimanja. Svake godine ministar znanosti i obrazovanja donosi Odluku o financiranju provedbe osnovnog obrazovanja odraslih i osposobljavanja za poslove u zanimanjima.

Kurikulum temeljnih vještina u svojoj osnovi kompenzacijski je program koji nadomješćuje nedostatke obveznog obrazovanja i nedostatne vještine odraslih koji unatoč stečenoj diplomi nemaju dostatne vještine potrebne za nastavak obrazovanja. Stoga bi i pohađanje ovog programa trebalo biti financirano od strane Republike Hrvatske, jer u svojoj osnovi ovaj program osigurava mogućnost daljnjeg obrazovanja.

Moguće je dakle Odlukom ministra i nadležnog ministarstva, a sukladno preporukama međunarodnih akata, osigurati financijsku pomoć i podršku polazniku, ali i ustanovama za obrazovanje odraslih u procesu usvajanja temeljnih vještina.

Istovremeno, zbog svojih specifičnosti, provedba kurikuluma zahtjeva dodatno obrazovanje nastavnika u obrazovanju odraslih. Od izričite je važnosti da osobe koje provode navedeni kurikulum imaju temeljna andragoške, didaktičke i metodičke kompetencije kako bi osigurale uspješnu implementaciju kurikuluma u programe osposobljavanja ili usavršavanja odraslih polaznika.